

УДК 94. 477: 821-92.09

Журавльова О. І.,

ст. наук. співр. сектору «Літературний Львів першої половини ХХ ст.», відділу «Музей історії Львова», Львівський історичний музей, м. Львів

ВПЛИВ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ЛІТЕРАТОРІВ ПОЧАТКУ ХХ СТ. НА ФОРМУВАННЯ СВІТОГЛЯДУ ЧЛЕНІВ ЛЬВІВСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ ГРУПИ «МОЛОДА МУЗА»

***Анотація.** У дослідженні висвітлюється історія галицької літературної групи «Молода Муза», яка надихалася здобутками західноєвропейського мистецтва й намагалася впровадити їх до своєї творчої діяльності. Розглядається мистецький Львів, який на рівні з іншими європейськими містами, уміщував щільну концентрацію творчості, що пов'язувалося з тривалими взаємозв'язками львівських культурних діячів з європейськими. Висвітлюються творчі пошуки, форми та стилі «молодомузіців», які бажали бути неординарними та творити щось нове і своє, звертаючись до природи та прагнучи перенести її форми до мистецтва.*

Аналізується питання львівської кав'ярні, яка займає особливе місце в новій модерній культурі міста. Актуалізацію кав'ярні зустрічаємо практично в усіх європейських культурах. «Кав'ярняна культура» формувала особливий тип митця-інтелігента та її відбивалася у його творчості.

Досліджується діяльність «молодомузіців» Остапа Луцького – автора «Маніфесту «Молодої Музи», в якому він піддав критиці усі минулі догми та описав зародження нового стилю як рефлексії на занепад; Богдана Лепкого, який чи не найбільше відіграв роль культурного мосту між Галичиною та Європою, здійснюючи переклади як на українську, так і українських творів на європейські мови. Також обґрунтовано, що постать Б. Лепкого характеризується як об'єднувальна: для українського та європейського, українського й польського, минулого покоління.

Здійснено аналіз літературних контактів на зламі століть, зокрема для львівських молодомузіців, характерним стало те, що вони знаходили собі подібних літературних побратимів насамперед через їх книжки.

Розглядаються творчі зв'язки членів групи «Молода Муза» з аналогічними європейськими літературними групами, відслідковується мистецька та ідеологічна спорідненість їх літературно-мистецьких позицій на основі європейських модерністських ідей.

Ключові слова: Львів, літературна група «Молода Муза», модернізм, мистецтво, література, культура.

Zhuravliova O. I.,

Senior research fellow sector «Literary Lviv of the beginning the XX century», Lviv Historical Museum, Lviv

THE INFLUENCE OF EUROPEAN LITERATURES BEGINNING THE XX CENTURY ON THE FORMATION OF WORD VIEW OF THE MEMBERS LVIV LITERARY GROUP «YOUNG MUSE»

***Abstract.** The research highlights history of an halician literature group “Moloda Muza” (“Young Muse”), which was inspired by the achievements of west-european art and tried to implement them in their creative activity. The study looks into the art side of Lviv, which on a par with other european cities contained a solid art concentration, what is connected with long-lasting relationships of the artists of Lviv and Europe. There are highlighted creative searches, forms and styles of the “Moloda Muza” members, which wanted to be extraordinary and to create something new and their own, referring to nature and thrived to transfer its form to the art.*

There is analyzed an issue of Lviv cafes, what has a special place in the new modern city culture. Cafe actualization is present in almost all european cultures. So called "cafe culture" formed a special type of artist-intellectual and reflected in its art.

The research explores the activity of the "Moloda Muza" members Ostap Lutsky – author of the "Moloda Muza Manifesto", where he critiqued all previous dogmas and described a new style conception as decadency reflection; Bohdan Lepky, who maybe most of all was some kind of an art bridge between Halicia and Europe, and translated to ukrainian language from european and vice-versa. Also there is justified that B.Lepky persona can be characterized as unifying: for ukrainian and european, ukrainian and polish past generation.

There was done an analysis of literature contacts through centuries, especially typical for the members of "Moloda Muza" is that they used to find some kind of "art brothers", foremost through their writings.

The study looks into the art connection of the "Moloda Muza" members with similar european literature groups and, in the best sherlockian manners tracks the art and ideological affinity of their creative stances based of european modernist ideas.

Key words: Lviv, literary group «Young Muse», modernism, art, literature, culture.

DOI: <https://doi.org/10.36477/2616-8510-2019-16-07>

Постановка завдання. Злам століть спричинив значні метаморфози в європейському мистецтві – наступив т. зв. «fin de siècle» (фр. «переступний вік»). Цей час характеризувався появою нових течій та нових генерацій митців: письменників, художників, композиторів.

Зароджується розчарування в усіх догмах та баченнях світу, усе що існує видається вже неактуальним. Тригером послужило руйнування цінностей минулих поколінь. Пошук нових форм мистецтва призводить до виникнення модернізму, істотним стає все нетипове і особистісне, а також заперечення реалізму і позитивізму.

Модернізм декларував себе як елітарність, як абсолют мистецтва, пропагував самотність людини. Перевага надавалася творчій інтуїції (інтенції) – на відміну від романтиків, які втікали від реальності, модерністи намагалися створити свою, застосовуючи принцип тотальної іронії та парадоксу. Часто зображували абсурд і хаос, відчуження від соціуму.

Основними представниками європейського модернізму стали Артур Рембо, Шарль Бодлер, Моріс Метерлінк. Філософська основа – філософія А. Шопенгауера та Ф. Ніцше.

Французький поет Шарль Бодлер у своїх «теоретичних міркуваннях» посилив думки Едгара По і підніс їх із цілком практичної сфери до містичних висот, надаючи формі поезії священних, навіть магічних властивостей. У своїй поетичній творчості – у безсмертних «Квітах зла» – він ці теорії геніально перевтілює. Характер символізму як течії точно окреслив І. Франко у «Доповідах Міріама», наголосивши, що символ не алегорія, що є заміною поняття, його образним еквівалентом і має не однозначний характер, а розрахований на багатозначність сприйняття, розширює часову і просторову перспективу і веде до чогось таємничого й неземного.

У 1886 році створено літературну групу «Молода Бельгія». Тогочасним осередком мистецтва стали кав'ярні і салони, що були як трибунами для декламування творів, так і місцем обговорення, синтезуванням натхнення та формування концепцій творчої діяльності. Світські заклади заміняли тодішнім митцям платформи поширення своєї творчості, робоче середовище, а часто, навіть і дім, стаючи місцем ночівлі. За таким прикладом слідує і кав'ярні багатьох європейських міст, що також стають творчими осередками («Молода Франція», «Молода Бельгія», «Молода Німеччина», «Молода Чехія», «Молода Польща»).

Українська галицька літературна група «Молода Муза» – ілюстрація європейського модернізму в межах української культури. Надія Мориквас назвала молодомузівців «трансляторами» на рідний ґрунт нових західних літературно-мистецьких течій [17, с. 11].

Аналіз досліджень і публікацій. Серед ґрунтовних дослідників теми «Молодої Музи» можна виокремити Агнешку Матусяк, Миколу Ільницького, Тараса Салигу, Надію Мориквас, Петра Ляшкевича, Василя Габора, Соломію Павличко, Тамару Гундорову.

Виклад основного матеріалу дослідження. Починаючи з 1890 року і до 1918 року тенденція модернізації домінувала в європейській літературі, тоді ж почали з'являтися перші арт-кав'ярні.

У 1898 році журнал «Zusie» («Життя») став рупором польського модернізму. Його редактор – Станіслав Пшибишевський приїхав до Кракова безпосередньо з модерністського середовища Берліна. У

молодопольському середовищі його сприйняли як легенду й він став джерелом натхнення для нової генерації.

Після появи статті «Confiteor» («Сповідуюся») й «За нове мистецтво» С. Пшибишевського визнають символом та ідеологом модерного польського мистецтва. «Confiteor» – це своєрідна програма-маніфест, яка проголошувала індивідуалізм, незалежність мистецтва від будь-яких громадських обов'язків. Бажання бути неординарним, залишатись особистістю властиве польським і українським модерністам, цим і пояснюються творчі пошуки нових форм та стилів. Поети нової генерації «Молодої Музи» і «Молодої Польщі» надихалися здобутками західноєвропейського мистецтва й намагалися впровадити їх до власної національної літератури.

У середовищі польських модерністів дуже популярною була тема гір. «Легендарний король Татрів» – саме так часто називають Яна Каспровича (1860-1926), який став одним із головних співців гірської гуральської культури й органічно поєднував нову техніку та фольклорні традиції. Представник «Молодої Польщі», поет Ян Каспрович у 1889-1900 роках працював у редакції газети «*Kurier lwowski*», у 1902-1904 роках – в редакції часопису «*Słowo Polskie*». Підтримував дружні взаємини з Іваном Франком (зокрема, став хрещеним батьком його сина Андрія). Ян Каспрович був професором, а у 1921-1922 роках – ректором Львівського університету. Мешкав у Львові з родиною біля Стрийського парку на вул. Парковій, 10 (тоді вул. Казимира Пуласького) [13, с. 337].

Наприкінці ХІХ-початку ХХ століть Львів, на рівні з іншими європейськими містами, уміщував щільну концентрацію творчості, що пов'язувалося як з географічним розташуванням міста, так і з тривалими взаємозв'язками львівських культурних діячів з європейськими. Визначальний вплив на мистецьке життя Львова й на формування сецесії мав розвиток національної свідомості.

З іншого боку, економічний та науково-технічний поступ викликав зворотну реакцію – негативне ставлення митців до урбанізації, бажання повернутися до природи і прагнення перенести її форми до мистецтва, потребу романтичної втечі від міської цивілізації до гуцульських сіл у горах. Насправді ці тенденції були виразом ностальгії мешканців міст, оскільки, природу і сільське життя сецесійні митці сприймали через призму міста. Спільне зацікавлення польською та українською етнографією йшло поряд з народницькою орієнтацією сецесії.

З латинської слово «сецесія» перекладається як «відокремлення» від естетики попередників, тобто, «тяжіння від побутового реалізму до символіки, містичності, синтезу мистецтв» [10, с. 290]. Така кодифікація доречна до діяльності «Молодої Музи» в контексті української літератури та культури загалом.

Термін «сецесія» пов'язаний з угрупованням віденських художників та скульпторів, які в 1897 році заснували товариство «*Winer Secessium*». З образотворчого мистецтва термін поширився й на художню літературу. Власне між імпресіонізмом і сецесією бачимо щось спільне, а саме «відокремлення» від естетики попередників: у першому випадку – від академізму в живописі, в другому – тяжіння від побутового реалізму до символіки, містичності, синтезу мистецтв. Отож, логічно зберігати за цим мистецьким рухом те ім'я, яке йому дали при «хрещенні» [10, с. 290].

А. Матусяк, авторка книги «У колі української сецесії» підкреслила, що «незаперечний вплив на становлення культурного життя у Львові, а заодно і на образ сецесії, мало зростання національної свідомості національних спільнот, передусім поляків і українців, і до мозаїчного, багатонаціонального характеру мистецьких явищ у Львові на межі століть спричинилися діячі як польської, так і української культури» [14, с. 35].

Щодо впливу та значення «Молодої Музи» зайвих запитань не виникає, безперечно воно значне та вагоме. Проте, підігнати під якийсь стандарт чи чітко дати визначення діяльності не спроможеться жоден літературознавець, оскільки навіть самі діячі цього зробити не могли. От, що зазначила Леся Демська-Будзуляк у передмові до «Чорної Індії» «Молодої Музи»: «Проблема полягає, мабуть, у тому, що вони самі до кінця не розуміли, чим є насправді і ким стануть для подальшого розвитку української літератури. «Молода Муза» не була організацією, яка веде облік своїх членів чи має розроблений статут або програму. Це був радше клуб літераторів, до якого тяжіло чимало молоді, яка працювала у різних галузях мистецтва: композитор Станіслав Людкевич, скульптор Михайло Парашук, живописець Іван Северин, скрипаль й маляр Іван Косинін, фейлетоністи Степан Чарнецький та Остап Луцький, перекладач Сидір Твердохліб, талановиті прозаїки Михайло Яцків, Богдан Лепкий, Осип Шпитко та Володимир Бирчак, літературознавець Михайло Рудницький та, безперечно, поети першого ряду – Петро Карманський та Василь Пачовський. Коло друзів, об'єднаних спільними поглядами й зацікавленнями, спрагою за повноцінним творчим життям, вільним від будь-яких громадських завдань та присудів, богемісти за своїм способом життя і стилем мислення» [24, с. 17].

Соломія Павличко зазначила, що «Молода Муза» не була організацією із фіксованим членством та програмою, а радше товариським клубом, учасників якого об'єднували передусім дружні стосунки: «Молода Муза» не мала концепуальної естетичної програми й відповідно солідного теоретичного дискурсу» [19, с. 119], отже, вони стали новаторами на рівні з європейськими колегами-модерністами.

Львівська кав'ярня безумовно заслуговує на окреме місце в новій модерній культурі міста. При чому таку актуалізацію кав'ярні зустрічаємо практично в усіх європейських культурах та літературах того часу – французькій, німецькій, польській, чеській та ін. Її столики ставали символічними трибунами для кожного, хто не хотів бути «як всі», хто сповідував ідею особистості, проїнятої духом індивідуалізму: «Ми, грішні, ходили й ходимо до кавярні, бо там можемо обмінюватися думками з рівними людьми, що вже полисіли від студій над літературою, і з молокососами, що називають нас ретроградами. Кавярня стала демократичною, щось наче читальні «Просвіти», де всі рівні з тою різницею, що голос тут мають не ті, яких мусиш слухати, а ті, яких можеш слухати», - згадував Михайло Рудницький.

Ще точніше роль кав'ярні того часу подав П. Карманський: «Для нашого брата, бідного поета чи публіциста, якому як рибі вода, потрібне широке та й мудре товариство, де він знаходить джерело творчих спонук та концепцій, залишається хіба модерна, недорога, не гомінка, дискретна кавярня. Це найбільш економна установа, на яку спромоглася сьогочасна міська цивілізація» [24, с. 17].

З-поміж львівських кав'ярень епіцентрами молодомузівського осередку стали кав'ярня «Монополь» (пл. Марійська, 8) та кав'ярня «Центральна» (пл. Галицька, 7).

Остап Луцький – автор «Маніфесту «Молодої Музи», в якому піддав критиці усі минулі догми та описав зародження нового стилю як рефлексії на занепад. З його легкої руки творча літературна група й отримала свою назву, яка увійшла в історію.

О. Луцький, як і інші члени «Молодої Музи», були, за висловом М. Ільницького, творцями й учасниками української ланки «в системі взаємодії різних течій літературного руху кінця ХІХ-початку ХХ ст., фрагментом загальноєвропейської панорами, бо ідеї модернізму приходили на Україну різними шляхами» [10, с. 14].

Син О. Луцького, Юрій Луцький у статті «Батькова творчість і листування» писав, що «у Празі, а особливо в Кракові, Луцький був рівночасно учасником того життя, яке Карманський охрестив «українською Богемою». Студентське життя тоді дуже часто було богемою, тим більше в Кракові, де деякі студенти академії мистецтв (Бойчук, Паращук, Сосенко) стояли в близьких стосунках з молодомузівцями» [18, с. 730].

Для літературних контактів на зламі століть, зокрема для львівських молодомузівців, характерним стало те, що вони знаходили собі подібних літературних побратимів насамперед через їх книжки. Це було духовне побратимство. Адже не кожен з них мав змогу подорожувати через елементарний брак коштів.

«Через лучність і приязнь Стефаніка, Лепкого, Луцького й Новаківського з Виспянським, Пшибишевським, Орканом, Тетмаєром й іншими корифеями нової польської поезії - згадував Петро Карманський, - ми знаходили духовний контакт з ними, а на львівському ґрунті зв'язали особисті зв'язки з Ф. Гвізджом, О. Єдлічом і деякими молодшими малярами. І ця плятонічна єдність не була безплідна. Бо, попри Твердохлібову антологію нової української поезії в польській мові, появилися в тому часі повні томи перекладів на польську мову творів Яцкова, Стефаніка, Коцюбинського, Шевченка, а надто в перекладах польських поетів появилися спорадично поезії, головню «молодомузівців»» [12, с. 127].

Літературний критик з кола «Молодої Польщі» Ярослав Вишневецький у 1903 році писав про відчутний вплив на молодих польських письменників філософії Артура Шопенгауера [19, с. 29].

Світоглядна концепція А. Шопенгауера стала основою світосприйняття поета П. Карманського, особливо у його ранніх збірках «З теки самоубийця» (1899), «Ой, люлі, смутку» (1906), «Пливем по морю тьми» (1909). Часто ці мотиви звучали у збірках О. Луцького «В такі хвили» (1906), С. Чарнецького «В годину сумерку» (1908).

Чи не найбільше відіграв роль культурного мосту між Галичиною та Європою Богдан Лепкий, здійснюючи переклади як на українську, так і українських творів на європейські мови. Значну частину свого життя (1899-1914, 1925-1941 рр.) Б. Лепкому довелося прожити в Кракові – центрі тогочасної науки, літератури та мистецтва.

Помешкання Лепких у Кракові (на вулиці Собеського, 5 чи на Зеленій, 25) приймало чимало українських гостей: митців, культурних діячів, письменників та поетів. Левова частка «молодомузівців» також мала честь бути прийнятими в домі Лепких у Кракові, а саме: Остап Луцький, Микола Голубець, українські малярі Михайло Бойчук, Іван Северин, Олекса Новаківський, Осип Курилас, історик В'ячеслав Липинський. За описами сучасників, ця оселя мала елементи українського етносу та європейської

вишуканості, що нагадувало злиття двох культур в єдину органічну. Там, між поляками й українцями, постійно велися розмови про актуальні культурні події, новітні митецькі течії та суспільно-важливі питання.

Неабияку роль у виникненні ідеї створення «Молодої Музи» відіграв зв'язок Б. Лепкого з С. Пшибишевським, що очолював «Молоду Польщу» та С. Виспянським. Естетичне підґрунтя і теоретична основа останньої послужили відправною точкою для формування засад «Молодої Музи». Б. Лепкий допомагав С. Виспянському деталізувати україністику у творах, а С. Виспянський сприяв вступу українців до Краківської Академії Мистецтв, зокрема, Івану Северину. У Кракові здобули освіту такі видатні українці: Іван Труш, Осип Курилас, Модест Сосенко, Михайло Бойчук, Антін Монастирський, Михайло Осінчук.

Загалом постать Б. Лепкого можна охарактеризувати як об'єднувальну: для українського та європейського, українського й польського, минулого покоління, що творило в межах реалізму та нового, яке сформувало модернізм.

Такі обставини сприяли виникненню громадських рухів, впливали на стосунки між письменниками, художниками, науковцями – представниками польської та української культур.

«Кав'ярняна культура», традиції богемі не тільки формували особливий тип митця-інтелігента, дистанційованого від побуту і щоденних потреб суспільства, а й відбивалася у їх творчості. Це особливо стосується «молодомузівця» Степана Чарнецького. Літературні критики (Б. Рубчак, М. Рудницький) недаремно наголошували, що його постать найяскравіше відповідала зразкові західноєвропейського богеміста. Очевидно, саме він переносив цей стиль, манеру поведінки і мислення у «Молоду Музу». На основі богемної культури творилися контакти молодомузівців і молодопольків [22, с. 46].

«Молодомузівець» С. Чарнецький та «молодополяк» Генрик Збежховський були найбільш пов'язаними посталями в контексті українського модерну.

С. Чарнецький (1881-1944) – поет львівської «Молодої Музи» є автором збірок поезій: «В годині сумерку» (1908), «В годині задуми» (1917), «Сумні ідем» (1920), перекладач (автор перекладу з італійської лібрето опери Дж. Пуччіні «Мадам Баттерфляй», який видано у 1909 році), фейлетоніст (псевдонім Тиберій Горобець) газети «Діло» (1921-1924), театральний референт товариства «Руська Бесіда» у Львові (1906), режисер і мистецький керівник українського театру у Львові (1913-1914). Йому належить авторство ґрунтового дослідження «Нариси українського театру в Галичині» (1934). Сучасники відзначали його майстерний переклад на польську мову вірша І. Франка «Як почувеш вночі...».

«Він найбільше консеквентний галицький богеміст, навіть ще тепер, в періоді свого життя, коли вже пора «присісти». Ще й сьогодні він вірний товариш і друг другого ж такого богеміста польського, Г. Збежховського, і Львів затратив би своє обличчя, якби їх не стало», - писав про С. Чарнецького у своїх спогадах у 1936 році історик «Молодої Музи» П. Карманський [24, с. 65-66].

Г. Збежховський (1881-1942) – польський поет, прозаїк, драматург, автор сатиричних віршів, редактор (1920-1926) сатиричного тижневика «Szcutek», за освітою-правник (студював право у Львівському університеті). Двічі відзначений престижними літературними нагородами: 1928 р. – літературна нагорода міста Львова і 1938 р. – Золотий Лавровий вінець Польської академії літератури.

С. Чарнецький та Г. Збежховський є останніми представниками своїх творчих літературних груп, що зберегли для себе модерну естетику до кінця життя. Цьому, мабуть сприяла їхня дружба та вагомий вплив одне на одного. Вони були одного віку, мали однакові смаки, проглядали свіжі газети у кав'ярні «Варшавська» на вул. Панській, обідали в «Атлясі» на площі Ринок, обидва були журналістами та навіть мешкали неподалік один від одного: Г. Збежховський – на вул. Пісковій (зараз Личаківська), 15, а С. Чарнецький – на вул. Красінського (зараз вул. М. Тучапського).

Г. Збежховський і С. Чарнецький за своєю суттю були театралами, і, можливо, навіть разом відвідували вистави. С. Чарнецький написав ґрунтовне дослідження про історію українського театру в Галичині.

Г. Збежховський вважав початком своєї творчої біографії публікацію вірша «Мочари» (1899) у «Zuci», яке редагував С. Пшибишевський. Завдяки цьому, писав у спогадах Г. Збежховський, «він відразу ж став пасувати на лицаря «Молодої Польщі», бо публікація вірша в «Zuci» давала золоті остроги і вела на Парнас. За легендою, такі авторитети, як С. Пшибишевський та К. Пшерва-Тетмайер, благословили поетичну ліру Г. Збежховського. Начебто, К. Пшерва-Тетмайер, перебуваючи у Львові, зажадав, щоби йому відрекомендували автора «Мочарів», і сказав йому при зустрічі багато теплих слів» [27, с. 316].

С. Чарнецький також був автором популярних шлягерів. Як згадувала його донька, «він сам складав музику до своїх пісень. Потім розшукував Станіслава Людкевича, який засідав в котрійсь із львівських ресторацій, найчастіше у «Шнайдера», щоб наспівати йому свою мелодію, а Людкевич підправляв її і стилізував» [22, С. 37].

У Львові переклад завжди був явищем природним: при тій кількості мов, що звучали і використовувалися в місті перекладалося тут як дихалося. І. Франко задав темп, запалив азартом, переконав, що без перекладів не буде сильної освіченої нації [14, с. 344-345]. Відомими на той час перекладачами були Микола Голубець та Михайло Рудницький.

У Літературно-Науковому віснику за 1920-і роки друкувалися поетичні переклади М. Рудницького з Шарля Бодлера. В 1920-і роки для газети «Діло» він переклав фрагмент із повісті Стефана Жеромського «Напровесні», поезію Анатолія Франса, вірш Джакомо Леопарді «О рідний краю мій». У 1930 р. в газеті «Діло» опублікований його переклад з італійської «Дзвонів» Габріеле д'Аннунціо, оповідання «Новітній Тантал» польського письменника Кароля Їжиковського. Упорядковував, готував до видання твори та писав передмови і примітки до творів Петра Карманського, Михайла Яцкова.

За словами професора Львівського університету ім. І. Франка Роксолани Зорівчак, Михайло Іванович здійснював художні переклади з англійської, данської, іспанської, італійської, німецької, польської, угорської, французької, шведської мов, причому майже всі переклади опубліковано в щоденній газеті «Діло». Перекладав українською твори А. Міцкевича, Ю. Словацького, П. Верлена. Твори М. Яцкова переклав французькою мовою.

У 1923 році М. Рудницький вперше переклав українською мовою трагедію «Отелло» Вільяма Шекспіра для постановки у Львівському Театрі Товариства «Українська бесіда» (режисер О. Загаров).

У 1943 році М. Рудницький здійснив переклад українською «Гамлета» В. Шекспіра на замовлення мистецького керівника Львівського оперного театру Володимира Блавацького. За ним у Львові поставили спектакль (режисер Йосип Гірняк). Сам текст перекладу М. Рудницьким п'єси «Гамлет» виявили в архівах Українського музею у Нью-Йорку й передали в Україну. П'єсу вперше опублікували в театрознавчому журналі ЛНУ ім. І. Франка «Просценіум» за 2004 рік із передмовою Роксолани Зорівчак (№ 1–2 (8–9). – С. 124-206).

Представники «Молодої Польщі» мали тісні зв'язки з львівськими молодомузівцями. Мистецька та ідеологічна спільність їхніх літературних позицій сприяла поглибленню цих контактів. З одного боку, перекладаються Тетмаєр, Каспрович і Пшибишевський (наприклад, В. Щурат переклав програмний «декадентський» вірш Тетмаєра «Eviva l'arte»), а з другого – настрої і постава цих письменників широко проникають до української поезії. Найтісніші стосунки зароджуються в цей час між польським поетом і прозаїком Владиславом Орканом та молодомузівцем Сидором Твердохлібом.

В експозиції музею «Літературний Львів першої половини ХХ ст.» демонструється «Antologia wspolczesnych poetow ukrainskich: Drugie powiekszone wydanie. - Lwow-Zloczow, [1913]». З української мови на польську «Антологію» переклав молодомузівець С. Твердохліб. Вступ до збірки написав представник «Молодої Польщі» В. Оркан, який товаришував з Б. Лепким, О. Луцьким, цікавився українською літературою. Разом з «молодомузівцями» 1908 року взяв участь у виданні збірника оповідань «Молода Україна» та антології української поезії «Антологія сучасних українських поетів» в 1910 році.

Бажання бути неординарними, створити щось нове, своє – цим і пояснюються творчі пошуки нових форм та стилів «молодомузівців».

Творчість Ш. Бодлера, А. Рембо, М. Метерлінка – модні культурні моделі для наслідування, ними зачитувалися, їх перекладали, щоб зробити доступними для читання серед широкої аудиторії.

Модерністські ідеї жваво обговорювали в арт-кав'ярнях. Там молодомузівці обмінювалися думками, обговорювали свої переклади з європейських поезій, зачитували колегам по перу свої власні поезії чи прозові твори, шукали меценатів для публікації своїх творів, очікували на думку літературних критиків.

Висновки і перспективи подальших досліджень у даному напрямі. Отже, спираючись на усі вищеперераховані факти, можна чітко простежити тісний взаємозв'язок галицької літературної групи «Молода Муза» з «Молодою Польщею», а також розглядати їх як невід'ємну частину європейського модернізму. Це ототожнює українське тогочасне мистецтво з європейським та передове новаторство Львова як українського творчого осередка. У радянські часи визнання цього було неможливим, як і першість українського, тому феномен «Молодої Музи» практично не досліджувався. Відносно віднедавна відкрилася можливість досліджувати історію «Молодої Музи» й аналізувати її як унікальне явище для української літератури.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бірюльов Ю. Мистецтво львівської сецесії. – Львів: Центр Європи, 2005. – 231 с.
2. Бірюльов Ю. Сецесія у Львові. Режим доступу: / http://www.ji.lvivua/r29texts_biruliov.htm.

3. Владислав Оркан і українська література [Текст]: літературно-критичний нарис / Г. Д. Вервес. - К.: Вид-во АН УРСР, 1962. - 187 с.
4. Гавдида Н. Літературно-малярський дискурс творчості Богдана Лепкого: Монографія. - К.: Смолоскип, 2012. - 228 с.
5. Голомб Л. Г. Петро Карманський: Життя і творчість. Монографія. – Ужгород: Гражда, 2010. – 246 с.
6. Гундорова Т. І. Модернізм як еротика „нового” (В. Винниченко і Ст. Пшибишевський) // Слово і час. — 2000. — № 7. — с. 17-25.
7. Гундорова Т. І. Проявлення Слова. Дискурсія раннього українського модернізму. -2-ге вид, перероб. Та доп. – Київ: Критика, 2009. – 447 с.
8. Гутнікєвіч А. Мистецьке життя Львова у міжвоєнний період // часопис «І». - 2008. - Ч. 52.
9. Журавлі повертаються...: З епістолярної спадщини Б. Лепкого / Упор. В. Качкан. – Львів: Фенікс, 2002 – 920 с.
10. Ільницький М. Від «Молодої Музи» до «празької школи». - Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича, 1995.- 318 с.
11. Ільницький М. Знаки доби і грані таланту. – К.: ТОВ «Видавництво «КЛЮ», 2014. – 432 с.
12. Карманський П. Українська Богема / Упор., передм. і прим. Петра Ляшкевича. – Львів: Олір, 1996. - 96 с.
13. Купчинський Р. Жмут споминів про Богдана Лепкого // Україна. – 1991. – № 14.- С.12.
14. Львів-місто, що надихає. Література [Текст]: ілюстрований літературно-енциклопедичний путівник / упорядниця Ольга Муха. - Львів: Видавництво Старого Лева, 2017. - 448с.
15. Матусяк А. У колі української сецесії (Вибрані проблеми творчої поетики письменників «Молодої Музи» / Переклад з польської Лесі Демської-Будзуляк. – Львів: ЛА «Піраміда», 2016. – 404 с.
16. Матусяк А. Химерний Яцків: Модерністський дискурс у прозі Михайла Яцкова. – Вроцлав; Львів: ЛА «Піраміда», 2010 – 224 с.
17. Мориквас Н. Меланхолія Степана Чарнецького: Есей. – Львів: Світ, 2005. - 384 с.
18. Муза і чин Остапа Луцького / Упор. В. Деревінський, Д. Ільницький, П. Ляшкевич, Н. Мориквас. – К.: Смолоскип, 2016. - 936 с.
19. Никольская И. Очерки развития симфонической музыки в Польше XX века. - М., 1990. - 79 с.
20. Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі. - Київ: Либідь, 246 с.
21. Поліщук Я. Міфологічний горизонт українського модернізму. - Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 1998. – 392 с.
22. Степан Чарнецький і Генрик Збежховський: останні представники «музівської» богемі [Текст] / Надія Мориквас // Парадигма:збірник наукових праць / редкол.: Я. Ісаєвич, М. Ільницький, І. Денисюк [та ін.]. - Львів: [Ин-т українознавства ім. І.Крип'якевича], 2009. - С. 25-46.
23. Чарнецький С. Історія українського театру в Галичині. Нариси, статті, матеріали, світлини . – Львів: Літопис, 2014. – 584 с.
24. «Чорна Індія» «Молодої Музи»: Антологія прози та есеїстики / Упорядкування, літературна редакція та примітки Василя Габора. – Львів: ЛА «Піраміда», 2014. – 352 с.
25. Burchard H. Janusz Bohdan, pseud. Wasyl Karpowicz (ok. 1888-1930) // Polski Słownik Biograficzny. — Wrocław-Warszawa-Kraków: Zakład Narodowy Imienia Ossolińskich, Wydawnictwo Polskiej Akademii Nauk, 1963. — Т. X/4, zeszyt. 47. — S. 587.
26. Grabowicz George G. Mit Ukrainy w 'Śnie srebrnym Salomei"' // Pamiętnik Literacki. — 1987. — Rocz. 78, Zesz. 2. — S. 23-60.
27. Waszczuk W. Pisarz wobec koniunktury. Tworczejsc literacka Henryka Zbierzchowskiego. - S. 316.